

## Ενότητα 6<sup>η</sup> Η μουσική εξημερώνει

|                                                                           |                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μουσικήν [...] πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὄφελος ἀσκεῖν,                          | Εἶναι ωφέλεια για όλους τους ανθρώπους να ασκούν τη μουσική                                     |
| Ἀρκάσι δὲ καὶ ἀναγκαῖον. [...]                                            | για τους Αρκάδες όμως είναι αναγκαίο. [...]                                                     |
| Παρὰ μόνοις γὰρ Ἀρκάσι πρῶτον μὲν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων                     | Γιατί μόνο στους Αρκάδες πρώτα πρώτα τα παιδιά από τη νηπιακή τους ηλικία                       |
| ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας,                      | συνηθίζουν να τραγουδούν σύμφωνα με τους μουσικούς ρυθμούς τους ὕμνους και τους παιάνες,        |
| οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοὺς ὕμνοῦσι·       | με τους οποίους ο καθένας σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα υμνεί τους τοπικούς ἥρωες και τους θεούς· |
| μετὰ δὲ ταῦτα [...]πολλῇ φιλοτιμίᾳ                                        | μετά από αυτά [...] με μεγάλο συναγωνισμό                                                       |
| χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐληταῖς ἐν τοῖς θεάτροις [...] | χορεύουν κάθε χρόνο με τη συνοδεία των αυλητῶν του Διονύσου στα θέατρα [...]                    |
| καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων                                               | Και από τα άλλα μαθήματα                                                                        |
| ἀρνηθῆναι τι μὴ γινώσκειν οὐδὲν αἰσχρὸν ἡγοῦνται,                         | δε θεωρούν καθόλου ντροπή να παραδεχτούν ότι δε γνωρίζουν κάτι,                                 |
| τὴν γε μὴν ὥδῃν οὕτ' ἀρνηθῆναι δύνανται                                   | το τραγούδι όμως ούτε μπορούν να αρνηθούν                                                       |
| διὰ τὸ κατ' ἀνάγκην πάντας μανθάνειν,                                     | επειδὴ υποχρεωτικά ὅλοι το μαθαίνουν,                                                           |
| οὔθ' ὁμολογοῦντες ἀποτρίβεσθαι                                            | ούτε, αν το παραδεχτούν, μπορούν να απαλλαγούν από αυτό                                         |
| διὰ τὸ τῶν αἰσchrῶν παρ' αὐτοῖς νομίζεσθαι τοῦτο.                         | επειδὴ αυτό θεωρεῖται ντροπή στην κοινωνία τους.                                                |
| Ταῦτά τέ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι παρεισαγαγεῖν                              | Αυτά μου φαίνεται ότι τα θέσπισαν οι παλαιοί                                                    |
| οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν,                                           | ὄχι για να καλλιεργήσουν τη φιληδονία και την επίδειξη πλούτου,                                 |
| ἀλλὰ θεωροῦντες μὲν τὴν ἐκάστων αὐτουργίαν                                | αλλά επειδὴ παρατηρούσαν το μόχθο του καθενός                                                   |
| καὶ συλλήβδην τὸ τῶν βίων ἐπίπονον καὶ σκληρόν,                           | και με λίγα λόγια την επίπονη και σκληρή ζωή,                                                   |
| θεωροῦντες δὲ τὴν τῶν ἡθῶν αὐστηρίαν,                                     | και επειδὴ ἐβλεπαν την αυστηρότητα των ηθῶν,                                                    |
| ἥτις αὐτοῖς παρέπεται                                                     | η οποία τους ακολουθεῖ                                                                          |
| διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ στυγνότητα                          | εξαιτίας του ψύχους και της τραχύτητας του τόπου στον οποίο ζουν                                |

τήν κατά τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσαν.

και η οποία υπάρχει στο μεγαλύτερο μέρος αυτών των τόπων.

### **Απαντήσεις στις νοηματικές ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου**

*1. Ποιες συνήθειες των Αρκάδων αποδεικνύουν κατά τον Πολύβιο τη στενή σχέση τους με τη μουσική και με το τραγούδι;*

Στο απόσπασμα αυτό ο Πολύβιος αναφερόμενος στους Αρκάδες παρουσιάζει την στενή τους σχέση με τη μουσική και το τραγούδι. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι ήδη από τη νηπιακή ηλικία εθίζονται στους συγκεκριμένους μουσικούς ρυθμούς των λατρευτικών ασμάτων προς τιμήν των θεών και των ηρώων, όπως ύμνους και παιάνες. Επίσης, κάθε χρόνο λαμβάνουν μέρος στους κυκλικούς χορούς που διοργανώνονται στις γιορτές του θεού Διονύσου, ψάλλοντας διθυράμβους προς τιμήν του με τη συνοδεία αυλητών. Τέλος, θεωρούν προσβλητικό να μην γνωρίζουν κάτι σχετικά με το τραγούδι, το οποίο είναι υποχρεωτικό να μαθαίνεται από όλους τους πολίτες, ενώ η απαλλαγή από αυτό θεωρείται ντροπή.

*2. Τι ήθελαν να πετύχουν οι Αρκάδες καθιερώνοντας την καλλιέργεια της μουσικής και του τραγουδιού;*

Ο Πολύβιος πιστεύει ότι οι Αρκάδες καθιέρωσαν την καλλιέργεια της μουσικής και του τραγουδιού όχι ως επίδειξη πλούτου, αλλά επειδή θεωρούσαν ότι η μουσική ξεκουράζει τον άνθρωπο από την καθημερινή σκληρή και επίπονη εργασία. Παράλληλα, εξημερώνει τα ήθη τα οποία επηρεάζονται και από το φυσικό περιβάλλον λόγω της τραχύτητας του τόπου και των έντονων κλιματολογικών φαινομένων. Πρόκειται για αντιλήψεις οι οποίες και σήμερα είναι αποδεκτές.

*3. Ο Πολύβιος αναγνωρίζει στο κείμενο στενή σχέση ανάμεσα στη γεωγραφική θέση και το κλίμα ενός τόπου και στις συνήθειες των κατοίκων του. Πώς επηρεάζει τη σχέση αυτή ο σύγχρονος τεχνικός πολιτισμός;*

Υπάρχει στενή σχέση ανάμεσα στη γεωγραφική θέση και το κλίμα ενός τόπου και στις συνήθειες των κατοίκων του. Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί πηγή εσόδων και η ποσότητά τους, η οποία εξαρτάται από τις κλιματολογικές συνθήκες κάθε περιοχής, καθορίζει την οικονομική κατάσταση της κοινωνίας η οποία με τη σειρά της καθορίζει την πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη. Ο σημερινός τεχνικός πολιτισμός έχει βελτιώσει κατά πολύ τις συνθήκες διαβίωσης και την οικονομική κατάσταση των κοινωνιών. Σίγουρα, λοιπόν, έχει επηρεάσει και τη διαμόρφωση του χαρακτήρα των ανθρώπων. Παρ' όλα αυτά όμως το φυσικό περιβάλλον εξακολουθεί να παίζει καθοριστικό ρόλο